

Oirschot verandert klooster- park in groene omlijsting voor woon- en zorglocatie

Tuinieren in de voetsporen van paters Montfortanen

Ooit liepen in het park, tussen monumentale platanen en beuken, paters Montfortanen hun gebedsrondes. Inmiddels is het park van landgoed Groot-Bijstervelt in Oirschot opengesteld voor het publiek en vormt het de groene omlijsting van een woon-zorglocatie. Landschapsarchitect Renze Och van bureau BRO tekende voor het nieuwe ontwerp.

Auteur: Paul van der Sneppen

Het is alweer zeven jaar geleden dat Van Och de laatste hand legde aan zijn bijdrage aan de Oirschotse *kloostertuin nieuwe stijl*. Een plek met een rijke historie die teruggaat tot de 14e eeuw, toen op deze plaats een klein kasteel stond, compleet met slotgracht en ophaalbrug. Dat slot was allang afgebroken toen aan het begin van de twintigste eeuw de paters Montfortanen hier hun intrek namen. Ze breidden het huis en het park uit tot oppervlakte van ruim vier hectare. Veel van wat de Montfortanen hebben aangelegd, is weer in ere hersteld. Het uitgangspunt daarbij – aldus Van Och – was steeds: geen restauratie, maar een moderne

interpretatie van een besloten kloostertuin, met duidelijke elementen van de Engelse landschapsstijl.

Van Och kan zich nog levendig herinneren wat hij aantrof: 'Vanaf de weg zag je nauwelijks meer iets van het gebouw. Alles was dichtgegroeid met bosschages en bomen.' Van Ochs werk begon daarom met het zichtbaar maken van de voorgevels van het oude landhuis, precies zoals het begin twintigste eeuw was ontworpen: als een park in Engelse landschapsstijl, met het gebouw daarin als een relatief klein element.

De nieuwe zorgfunctie vraagt om ruime parkeergelegenheid.

Achterstallig onderhoud

Dat was geen sinecure, vertelt Van Och. 'Het was vooral de kunst om erachter te komen hoe het oorspronkelijke ontwerp bedoeld was. Er was sprake van heel veel achterstallig onderhoud. Zeven jaar geleden stonden de brandnetels op veel plekken twee meter hoog.'

In de opzet van Van Och heeft de voortuin een formelere opzet dan de rest van het park, dat zich achter het oude landhuis uitstrekt. Dat ver-

klaart dat er in de voortuin nu elementen van de Franse tuinstijl zijn te vinden. Voor het landhuis ligt nu een tuin met strakke borders, rechte paden en acht in vorm gesnoeide zomerpadden, die het pad naar de entree flankeren. De tuin achter het landhuis is vormgegeven in Engelse landschapstijl.

Nieuwe zorgbestemming

De tuin van de paters was een combinatie van religiositeit en esthetiek. Er waren ooit moestui-

Landschapswandelingen

In de artikelenreeks *Landschapswandelingen* gaat Stad+Groen op pad met een landschapsarchitect. De reeks wil vooral inzicht geven in de rol van de landschapsarchitect en van groen in de inrichting van het landschap.

nen achter het park, maar die zijn allang weg. Het park met zijn rustplekken, slingerpaden en een waterpartij is wel gebleven. 'Die natuurlijke, rustgevende uitstraling sluit goed aan bij de zorgtaken die nu op het landgoed worden uitgevoerd. Het landgoed is tegenwoordig weliswaar open voor publiek, maar het mag natuurlijk geen speeltuin worden. Het oorspronkelijke karakter moet behouden blijven.'

Aan het herstel van de zichtlijnen heeft ook de architect een belangrijke bijdrage geleverd. Aan het oude landhuis waren twee gaanderijen vast gebouwd. Die zijn allebei gesloopt, en in één geval vervangen door een glazen gebouw. Door deze ingrepen zijn de zichtlijnen langs het landhuis tot in het achtergelegen park hersteld.

Engelse landschapstijl

Achter het landhuis domineren de Engelse landschapstijl, een groot waterelement, een grote open weide en slingerpaden tus-

De eendenkooi doet denken aan de Efteling.

sen mooie, oude solitaire bomen. Achter de kapel is een brasserie gebouwd, vanwaaruit bezoekers over het park uitkijken. De paden meanderen door het park. Daar leiden ze wandelaars onder meer langs religieuze relikken die de monniken hebben achtergelaten en een begraafplaats, waar voor de laatste zes nog levende Montfortanen een laatste rustplaats is gereserveerd.

Voortraject

Van Och was met zijn bureau vooral betrokken bij het voortraject De latere invulling op detailniveau is door anderen gedaan. 'Dat hoort ook wel een beetje bij ons bureau. Bij BRO zitten we vaak heel vroeg in het werkproces. Bij de inrichting van Groot-Bijstervelt waren we betrokken tot aan het bestemmingsplan. Met onze ideeën en tekeningen hebben we de aanpassing van de bestemming mede mogelijk gemaakt, en daarna hebben we het losgelaten.' Als uw redacteur met de landschapsarchitect door het gerealiseerde park loopt, heeft Van Och op gemengde gevoelens bij sommige elementen. Bij een calvarieberg, bijvoorbeeld, die beplant

is met coniferen, en bij een uit bakstenen opgetrokken opvallende eendenkooi, die iets weg heeft van een folly. Volgens Van Och past dit niet in het park. 'Dit doet wat Disney-achtig aan, alsof je door de Efteling loopt.' Een interessante discussie: hoe zwaar laat je de historische relevantie wegen als je een park een nieuwe inrichting en bestemming geeft? Volgens Van Och zou dat geen discussie moeten opleveren: 'Hier wilden we duidelijk herinrichten en herbestemmen met het parkontwerp uit de 19e eeuw als leitmotiv.'

Parkeerterrein

De parkwandeling eindigt aan de andere kant van het park en de hoofdgebouwen, op een parkeerterrein. 'Parkeren hoort erbij, maar het valt me op dat het wel veel parkeerplaatsen zijn geworden.' Anderzijds begrijpt Van Och dat ook wel weer: 'Je moet nu eenmaal voldoen aan gemeentelijke voorschriften op dit gebied.' Dat geldt ook voor de ruim aanwezige verharding. 'Er is meer verharding gekomen dan aanvankelijk beoogd. Dat zal om praktische redenen zijn. Je wilt hier ook de gebouwen kunnen bevoor-

'Het mocht natuurlijk geen speeltuin worden'

raden met een vrachtauto, bijvoorbeeld. De bestrating moet dat gewicht kunnen dragen en de vrachtwagen moet zijn draai kunnen maken.'

Maatschappelijke bestemming

Terugblikkend vindt Van Och dat er mooi invulling is gegeven aan de plannen die hij ooit heeft uitgewerkt. 'Je krijgt nooit alles wat je wilt. Alles bij elkaar vind ik het een mooi park met een publieke functie, en een heel rustgevende plek om te verblijven.'

